

ELOFIZETES
 HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 150 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre 37-50 Lei.
 Egy hónap ... 12-50 Lei.

ARADI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSEGE
 Arad, Cs. F. R. Közlöny
 Vezető: J. Péter
 11111111111111111111
HATÁLYTALAN!
 Arad, Ny. R. Közlöny
 Vezető: J. Péter
 11111111111111111111
TELEFON-SZÁMA 151.

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, november 5.

A magyar békeszerződés ratifikálása.

BÉCS. Gróf Csáky Imre külügyminiszter a magyar nemzetgyűlés elé terjesztette a békeszerződés ratifikálásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslatához tartozó mellékletek és pedig a békeszerződés maga, annak francia szövege, továbbá a népszövetségre vonatkozó magyar, francia és angol szöveg csak most van nyomatás alatt. Ezek az okiratok ennél fogva a hét vége előtt aligha készülnek el és a magyar kormány erre való hivatkozással az antanttól rövid halasztást kért, amely kérelemre nézve ma érkezett válasz. Az antant nagykövete tanácsa a szerződés ratifikálására vonatkozó végleges terminust november 18-ára tűzte ki. A külügyminiszter által beterjesztett javaslat címe: *Törvényjavaslat az 1920. július 4-én Trianóban megkötött*

A törvényjavaslat első szakasza a békeszerződés becikkelyezéséről, s a hivatkozik arra a kényszerhelyzetre, amelybe Magyarország a világháború szerencsétlen kimenetele folytán jutott és amely annak idején döntő befolyással volt a magyar kormány azon elhatározására, hogy a békeszerződést aláírja. A törvényjavaslatba a békeszerződés szövegét magyar és francia nyelven vették fel, a népszövetségre vonatkozó megállapodásról szóló részt pedig angol nyelven is. A törvény a kihirdetés napján lép életbe. A javaslat indoklása utal arra, hogy a magyar békedelégáció annak idején tudományos argumentumokkal igyekezett a szövetségeseket meggyőzni arról, hogy a békefeltételek súlyosak és az országra elviselhetetlen terhet róhatnak ki. A szövetséges hatalmak mindennek ellenére az eredeti feltételeken alig változtattak valamit, csak a békeszerződés kísérő jegyzéke ad némi reményt arra, hogy a békeszerződés keresztyüvitele kedvezőbb szellemben fog megtörténni. A kis reménység dacára mégis szomorú tényként megállapítható, hogy a békeszerződés Magyarországot keserű megpróbáltatásoknak teszi ki. A szerződés feldarabol egy ezeréves országot. Csak a békeszerződés ratifikálása által lehetséges az első lépés a nemzetközi forgalom újból való felvételére. A magyar kormány ezért a békeszerződésről szóló törvényjavaslat becikkelyezését — alapos mérlegelés után, de nehéz szívvel — javasolja és felmentve érzi magát azon teljesen lehetetlen feladatnak a teljesítése alól, hogy megkísérelje a békeszerződés feltételeinek módosítását.

Az új lakásrendelet.

Irtunk arról, hogy dr. Moldován Silvius prefektus tervbe vette a lakáshivatal reformálását és annak munkálatait már meg is kezdte. Az új lakásrendeletet ma délután vette kézhez dr. Chicin Rémus lakáshivatali elnök. Az új lakásrendelet főbb pontjai a következők: A bizottság tagjai az aradi különböző állami szervek vezetői, vagy helyettesei lesznek, mint ahogy azt az *Aradi Közlöny* nemrégiben megírta. A lakásbizottság csak három szobás, vagy annál nagyobb lakások ügyeiben határoz, három szobánál kisebb lakások felett továbbra is a lakáshivatal rendelkezik. A bizottság fogja megállapítani azt is, hogy mely szobák nélkülözhetetlenek a lakásoknál és hány nélkülözhető. Ez az intézkedés a helyügyminiszterium 3121-1920. számú dekrétuma értelmében lép életbe. A lakásbizottság ítéleteit szótöbbséggel hozza meg. Eze-

Dr. Moldovan prefektus intézkedése.

ket a döntéseket 3 napon belül direkt a belügyi reszorthoz fellebezhetik meg a felek. A lakbérleti bizottság, mely a bíróság kebelében működik, ezentul csak a lakbértügyeket fogja tárgyalni. A lakáshivatal, mint ilyen alapjában megmarad azzal a változtatással, hogy annak vezetője az irodafőnök lesz. A hivatal két részből fog állni: külső és belső osztályból. A külső osztály a főnökből és a négy detektíviből áll, akik az üres lakásokat fogják felkutatni és a rekvirálásokban rendelkeznek. A belső osztály vezetője az irodafőnök és hatásköre alá tartozik az eddigi egész lakáshivatal szervezete. A lakásbizottság határozatait a felekkel a lakáshivatal közli, ugyancsak a lakáshivatal adja ki a lakásigazolványokat is. Értesülésünk szerint az irodafőnöki tisztet a lakáshivatal eddigi főnöke, dr. Chicin Rémus fogja betölteni.

A görög király tragédiája. Két majom egy király ellen.

Az ellentétes hírekkel szemben a tragikus véget ért Sándor görög király környezetének egyik magasrangú személyisége a király megsebesüléséről és haláláról a következőket érdekes és megbízható részleteket mondotta el: Sándor király szokásához híven rendes sétáját végezte a királyi parkban, midőn Manos kisasszony kedvenc kutyájának fájdalmas vonítása tette figyelmessé. A király a hang irányába sietett, hogy megtudja a kutya vonításának okát s látja, hogy a szerencsétlen állatot egyik majom, amely egy udvari embere ajánlkozott neki, kegyetlenül megharapta. Sándor király a kutya segítségére sietett, kiragadta a szörnyű és bosszú vágyó állat karjaiból s néhány erőteljes bot ütést mért rá. A majom irigységtől és bosszúvágytól hajtva, bár elébb az áldozatát már elszalasztotta, most előbbi támadásához hasonló módon ismét elakart gonoszított követni, közben pedig királyi gazdája kezét harapta meg. Bár a harapás nem volt súlyos, a király fölboszankodott s a majmot egy fejére mért erős ütéssel megölte. A második majom, amely idáig a jelenetnek esendős és fleigmatikus szemlélője volt, most társának halálát látva, hirtelen ugrással a királyra

vetette magát és hasának alsó részét veszélyesen megmarta. A király éktelen jajgatásban tört ki s a hangra összeszaladt a szerencsétlenség helyén a palota egész személyzete, amely aztán a sebesültet nagy óvatossággal magánlakosztályába szállította. A király állapota ettől kezdve egyre súlyosbodott, ama gondos ápolás dacára, amelyben állandóan része volt.

Az elhunyt király utolsó napjainak bseményeiről pedig a következőket jelentik:

Midőn a kezelő orvosok megállapították, hogy vérmérgezésről van szó, a király állandóan azon vágyának adott kifejezést, hogy szüleit óhajtandó látni. Kijelentette, a királyi koronát szívesen felcserezné édesanyja csókjaival. Az uralkodó kívánságát Venizelosz megtagadta, mert félt, hogy Konstantin királynak Görögországban való megjelenése zavarokat idézne elő. Később mégis intézkedés történt, hogy az ifjú király legalább édesanyját láthassa, mielőtt azonban megérkezett volna. Bekövetkezett a katasztrófa. Így történt, hogy a tragikus véget ért királynak halála pillanatában egyetlen rokona sem volt betegágya körül, mert azokat Venizelosz még annak idején mind száműzte az országból.

Tavasszal veszik ki a vasutasok esküjét.

Paskulin, a C. F. R. aradi kerületi igazgatója Bucurestibe utazott, hogy a személyzeti kérdések tárgyalásánál jelen legyen. Megírtuk, hogy az aradi igazgatóságnál összeírták az alkalmazottakat. A névjegyzék alapján

fogják most a C. F. R. státusába a besorozásokat megejteni. Tekintve azonban, hogy ez óriási adminisztratív munka, négy-öt hónap alatt lehet csak készen. A besorozás befejezése után fogják minden máv. alkalmazottnak a besorozási okmányt kikézhesíteni. Ekkor szólítják fel nyilatkozat tételre, hogy átveszi-e az ok-

mányt, vagy sem? Azokat a úszó viselőket, akik a besorozási okmányokat átveszik és ezzel a ténnyel kinyilvánítják, hogy hajlandók a C. F. R. szolgálatába lépni, eskütelre fogják behívni. Az eskü kivételéről tehát jövő tavaszig nincsen szó.

Utlevelék Magyarországra.

A városi prefekturára ma távirat érkezett, hogy Magyarországra a clujji (kolozsvári) központi sigurantától kérelmezhető utlevelék. A kérvények ide intézendők. A siguranta főnöksége figyelmezteti azonban a kérelmezőket, hogy személyesen ne szorgalmazzák az utlevelék kiállítását. Méltányos esetekben a főnökség az utlevelék kiadása elé semmi akadályt nem fog gördíteni.

A képviselő malma.

Kellner Lajos aradi kereskedő a múlt év folyamán megvásárolta Nica Demeter országgyűlési képviselő Moroda községben levő gözmalomát 40 ezer koronaért. A vásárlás biztosítására 10 ezer korona előleget is adott Nica Demeternek, aki erről nyugtát állított ki. A nyugtában, amely román nyelven volt írva, az állott, hogy a fennmaradó 30 ezer koronát kitevő tartozás leiben fizetendő. Mikor Kellner jelentkezett a hátralévő összeg kifizetésére, megütközve vette tudomásul, hogy leiben kell fizetnie. A lei árfolyama már akkor 3 korona volt és így 30 ezer koronás tartozásáért 45 ezer koronát kellett volna fizetnie. Még jobban megütközött azonban akkor, a mikor Nica kijelentette, hogy nem 15000 leit kér, hanem egy-egy arányban kéri a hátralékos összeg kifizetését, tehát 30 ezer leit. Kellner annak tudatában, hogy a malom már az ő tulajdonát képezte, eladta azt egy másik kereskedőnek 20 ezer koronával drágábban, mint ahogy ő vette. Nica közbejött akadékoskodása folytán azonban ettől a haszontól esélet. Beperele tehát a képviselőt a 10 ezer korona visszafizetésére és 20 ezer korona elmaradt haszon megtérítésére. Az ügyet ma tárgyalta az aradi törvényszéken a Mészáros tanács, amely elrendelte a bizonyítási eljárás foganatosítását.

A 10.000 KORONARÓL SZÓLÓ NYUGTÁK BEVÁLTÁSA.

Dr. Robu polgármester ma hirdményt bocsájtot ki, melynek értelmében mindazok, akik az adóhivatal útján akarják a 10.000 koronáról szóló nyugtákat beváltani, sürgősen nyuítsák be bonjaikat az illető adóhivatal pénztárához. A letételeknek november 7-ig kell megtörténni. Hivatalok teljes egészében készpénzt, magánosok pedig 60 százalék készpénzt és 40 százalék bont fognak kapni.

Magyar trón helyett —

Afrika.

LONDON. A „Daily News“ írja: A mikor a „megüresedett“ magyar trónra jelölteket kerestek, sürri emlegették a possibili magyar királykandidátusok között Arthur connaught herceget is. Azóta a királykandidálás mozgalmi egyelőre elcsendesedtek, Arthur connaught herceg pedig a „jobb ma egy veréb“ jellegével elfogadta az angol kormány kinevezését Afrika angol birtokainak kormánybiztosává. A herceget új állásának elindulásakor a welszi herceg és a királyi család több tagja kíséerte el az állomásra.

Konstantin exkirály visszatér Görögországba.

Közöltük T. Maccasnak, Venizelosz egyik főhívének nyilatkozatát, mely szerint Pál trónörökös mellé régenset választanak és régensnek Coundoricia admirálist jelölték ki, aki egyébként a Venizelosz híve. Egy athéni távirat szerint régenssé a görög és régensnek Coundoriclis választotta meg, ami azonban nem jelenti még Venizelosznak győzelmét.

Nem szabad elfelejtenünk, hogy az elhunyt Sándor király csak árnyékkirály volt Görögországban, tulajdonképpen Venizelosz uralkodott és ez a törekvés meg van ma is a görög államférfiában, akit egyébként Európa egyik legokosabb, de legerőszakosabb politikusa tartanak. A mint ismeretes, Venizelosz üzette el három évvel ezelőtt Konstantin exkirályt és idősebb fiát, Györgyöt, aki a minap tartotta eljegyzését Erzsébet román hercegnővel. Sőt Venizelosznak sikerült Gumarisz miniszterelnököt is száműzésbe kergetni, aki azonban most visszatért Olaszországból és részt vesz a választási küzdelemben. A választási küzdelem során a balpárt, mely teljesen francia befolyás alatt áll, nyíltan az uralkodó ház eltörlését hangoztatja, sőt köztársaságot akar s a „Le Temps“, a francia külpolitika félhivatalosa is szerényen megjegyzi, hogy a görög nép hangulata szerint nem lehet a jelenlegi uralkodó háznak egy tagja sem király. Az egyes francia lapok, különösen az „Excelsior“ Albert belga király másodszülött fiát, Károly herceget emlegetik, mint aki a szövetséges, illetve pártfogó hatalmak jelöltje. Az angolok is támogatják a tervet, mert hiszen az angolnak célja van Kiszában a törökök ellen és az angol politikának fő kifutójává mutatkozott Venizelosz, aki tisztán angol befolyással került uralomra.

PARIS. Konstantin exkirály egy francia politikai szerkesztőnek adott nyilatkozatában hangoztatja, hogy ellene lesz Pál herceg utódlásának, akit az országra károsabbnak tart, mint Sándor királyt. Konstantin többek között a következőket mondotta:

— Én magam vettem tudomásul Sándor trónralépését, hogy elkerüljem a görög forradalmat és eleget tegyek az antantnak. De ma másképpen ítélem meg a helyzetet és arra gondolok, hogy az antant ebben az esetben kijátsza ellenem azt a tervét, hogy megbuktatja Pál herceg kombinációt s Albert belga király másodszülött fiát emeli a trónra. Az alkotmány értelmében egy király van Görögországban s az én vagyok.

Miklós cár és családja megöletésének újabb részletei.

Egy angol kapitány nyomozásának eredménye.

A londoni „Sphere“ a cárnak és családjának haláláról újabb leírást közöl. Ezeket a híreket Mac Culagh kapitány gyűjtötte össze ama vizsgálat folyamán, amelyet Jekaterinburgban tartott. Az érdekes leírásból a következő részleteket közöljük. Immár történetileg bebizonyított tény, — írja — hogy 1918 július 16-ának éjjelén II. Miklós cárt Oroszország ex-uralkodóját Jurovsky bolsevista Jekaterin burgban Ippatievsky házában megölte. A cárné és öt gyermeke ugyanazon pillanatban és ugyanazon helyen megszároltattak le. A gyilkosságot tehát akkor hajtották végre, a mikor a vörösek még a város birtokában voltak. Nemsokkal ezután kiűrték a várost, mivel a csehszlovákok előrenyomultak, de 1918. júliusában ismét visszafoglalták. A közbeeső időben Koltschak admirális természetesen a legnagyobb gondossággal kerestette a gyilkosság tetteseit. A hivatalos vizsgálat bebizonyította a legkézzelfoghatóbb módon, hogy Jurovsky sajátkezűleg ölte meg a cárt és 1920 márciusában magam is megérkeztem, hogy én is megcáfolyhatatlanul bebizonyíthassam Jurovsky bűnösségét. Ebben a hónapban érkeztem Jekaterinburgba, Kraszolarskból utaztam oda több mérnökkel, akiknek egyike sem volt bolsevista; a legtöbb közülük Oroszország köztársasági államformáját óhajtották, amely a középosztályon nyugodna. Jekaterinburgban tartózkodtam néhány hétig és itt a bolsevisták között hallomásból értesültem, hogy „Jurovsky, aki megölte a cárt“ a városban lakik. Elindultam, hogy meglátssam Jekaterinburg legszebb épületében lakott, majdnem szemben az angol konzulással és mindössze háromszáz lépésre attól a háztól, amelyben a cárt megölték. A bolsevikiek az egész vidékre kiterjedő életbiztosítási felügyelőséget adtak neki, ami kellemes megélhetést biztosított számára. Sokáig azonban nem igen élhet, mert szív baja van.

A gyilkosság története röviden ez: Julius 16-án, éjjel 1 óra tájban, amikor Jurovsky volt az Ippatievsky háznak aparcnok, ahol a cárt és családját

örizte, belépett Miklós cár hálószobájába és fölkelte a családot. Azt mondja nekik, hogy a csehek még a reggel előtt Jekaterinburgban lesznek: — Keljen fel és öltözzék fel, mondta a cárnak Jobb volna, ha ön is családja is a pincébe mennének, mert utcai harcok lesznek és az ablakon át könnyen golyók jöhetnek be. A cár, a cárné, a trónörökös és négy hercegnő lementek. Orvosuk, Botken, Demedova, a komorna, egy szolga és egy szakácsnő velük mentek. Jurovsky több más biztossal és katonával, akik lámpákat vittek, kísérték őket. A császári család a pince egyik végében helyezkedett el, míg a katonák a másik oldalon maradtak és elővették revolvereiket. A foglyok azonnal megértették. Féltelmük alaposnak bizonyult, amikor Jurovsky papírt vett elő és a lámpa fényénél olvasni kezdett. A halálos ítéletet olvasta fel, melyet Romanov Miklósra, a vérengzőre és egész családjára mondtak ki a jekaterinburgi szovjet tagjai. A végzetes cellában tartózkodó katonák egy része lett, más része magyar volt, míg a vörös katonák a pince bejáratánál állottak és onnan nézték a jelenetet. Ezek a katonák elbeszéltek, hogy mielőtt a halálos ítélet elhangzott volna, a cár gyorsan felesége és gyermekei elé lépett, mintha testével akarná védeni őket. Ugyanekkor a bolsevisták szerint ezeket mondta:

— Halálom miatt az egész Oroszország átkozni fogja a bolsevistákat.

Mintha a cár valamit akart volna még mondani az övéi érdekében, de már nem volt rá ideje, mert Jurovsky egy revolverlövés sel leterítette. Nyomban megkezdődött a többi fogoly ödöklése is, ami pár perc alatt bevégeződött. Akik jelen voltak, zavarosan adják elő a jelenetet, mintha a tragédia borzalma megzavarta volna elméjüket. Jurovsky a holttesteket Jekaterinburgtól húszonkét kilométerre egy erdőbe vitette és elégette. Ennek a bizonyossága, hogy a helyszínen a hamvak közt több ékszer és más tárgyakat találtak és a környékbeli parasztok tudtak a hamvasztásról.

Vasuti akadémia és internátus Aradon.

— Elejtették a szalmárláshelyezést. — Verseny Arad és Temesvár között.

Az Aradi Közlöny megírta, hogy illetékes helyen már nem tárgyalják komoly formában az aradi üzletvezetőség Satu-Marera (Szatmárra) való áthelyezését. Mint értesülünk, most döntöttek véglegesen az elhelyezés fölött. Ennek eredményeképpen ugy Satu-Maren, mint Brasovban (Brasóban) csupán nagy üzletkezelőséget fognak létesíteni. Az üzletkezelőség, melyet a már ott levő főfelügyelőségből fognak kifejleszteni, ugyanolyan hatáskörrel lesz felruházva, mint az üzletvezetőségek. Azok tisztviselők, akik a felosztalott cluji (kolozsvári) igazgatóságtól az aradi igazgatósághoz lettek beosztva, azonban a satu-marei (szatmári) át-

helyezésre való tekintettel további rendelkezésig Clujon (Kolozsváron) maradtak, ma jelentkeztek szolgálattételre az aradi igazgatóságnál. Tekintve azonban, hogy egymás mellett két igazgatóság is van, Aradon és Timisoarán (Temesváron) valamelyiket fel fogják oszlatni, illetve beolvasztani. Megindul tehát a verseny a két város között, hol maradjon meg a vasuti igazgatóság? Aradnak határozott előnye van azzal, hogy a modern technika minden vívmányával felszerelt igazgatósági palotája van. Ezzel szemben Timisoarán (Temesváron) bérházban van elhelyezve, mely állandóan javításra szorul. A beolvasztás alkalmával természetesen a

megszüntetett üzletvezetőség tisztviselőit elhelyezik a többi igazgatóságokhoz is. Illetékes körök számolnak azzal az esetleg bekövetkező ténnyel, hogy az aradi üzletvezetőséget oszlatják fel. Ebben az esetben a kormány magasabb vasuti tanfolyam felállítását tervezi Aradon. A tanfolyamot, melynek akadémiai jellege lenne, még a háború előtt a magyar kormány is tervbe vette, azonban a bekövetkezett háború miatt csupán terv maradt. Az akadémiaival kapcsolatban internátus felállítását is tervezik. Mindkét intézet az üzletvezetőség palotájában lenne elhelyezve.

Művészet.

Két színtársulat Aradon.

Goga Oktavián közoktatásiügyi miniszter táviratot küldött az aradi prefekturára, amelyben kérdést intéz aziránt, hogy a timisoarai (temesvári) színházégs következtében állomáshely nélkül maradt román színtársulat nem-e jöhetne Aradra játszani. Dr. Moldován Szilviusz prefektus a mai nap folyamán tanácskozott ebben az ügyben Dr. Robu János polgármesterrel s mindketten arra a meggyőződésre jutottak, hogy a mai viszonyok nem alkalmasak arra, hogy Aradon a magyar színtársulaton kívül még román színtársulat is működjön. A prefektus még ma jelentést küldött Goga miniszternek, amelyben közölte, hogy a város nem tudja befogadni a román színtársulatot, mert a mai viszonyok mellett a városban nem biztosítható két színtársulat egzisztenciája.

A leszállított helyárok mellett a délutáni színelőadások látogatása a legolcsóbb szórakozások közé tartozik. Ezen a héten szombaton délután „A bor“-t és vasárnap délután „Marsca katonája“ operettet játszó.

* Pikáns est a Modern Kabaréban. „Egy kis tévedés“ a címe annak a szenzációs bohózatnak, amely a Modern Kabaré péntek esti pikáns műsorát oly tartalmasá teszi. A bohózatban a kabaré legkedveltebb komikusai és tagjai lépnek fel. Azonkívül a pikáns műsor egyik kiemelkedő száma még az „Óriás jó ember“ operett bohózat és még a többi magánszámok is, amelyekben Kiss Cecilia szubrett, Nádasi Ernő komikus és a világhírű Parvulescu trió és a társulat többi tagjai fellépnek.

* A mozgóképszínházak műsora. November 5-én az Apollóban: New-York rejtelmel VI. Bűnügyi dráma. — Az Urániában: New-York rejtelmel V. Bűnügyi dráma.

* New-York rejtelmel V. — az Urániában. A szezon legnevezetesebb film-eseménye az az amerikai detektívdráma, amely a mozibajáró közönséget hetek óta valószínűleg lázban tartja. Az ötödik rész vetítését még pénteken folytatja az Uránia színház, amelyben Clarel detektív és Dodge Heléna a legvakmerőbb kalandokon mennek keresztül. A „Megsemmisítő kéz“ által ellenük elkövetett fordélyos gyilkossági kísérletek mind kudarcot vallanak és az elkeseredett hajsza folyik tovább.

* New-York rejtelmel VI. — az Apollóban. A Pathé amerikai filmgyár New-York rejtelmel címen kibocsátott kiváló produktumának minden eddigi része telt házakat vonzott. Ez a hatalmas filmdarab nemcsak gazdag látványosságot nyújt a nézőnek, hanem az utóélettelentül frappáns trükkök és az elsőrangú szereplők életveszélyes helyzetei

a fenn utolsó kockájáig izgalomban tartják a közönséget. A hatodik részben hatalmas arányokban bontakozik ki a „Megsemmisítő kéz” bünszövetkezet szövevényes gonoszsága. A nagyarányú üldözés, amelyet Clarel mesterdetektív indított a bandafőnök ellen, tovább folyik, de a gonosztevők újabb kiesztel tervei megsemmisülnek Clarel ügyességén és még mindig eldöntetlen marad a küzdelem. Clarel elővigyázatosságát még fokozza Dodge Heléna iránt érzett szeretelme. A hatodik részt még pénteken vetíti az Apolló és szombaton folytatja az Uránia.

HIREK.

Szervezkedik a magyarság.

Megmozdult Erdély, a Bánát, Körös-mente, Szatmár és Máramaros magyarsága. Megindult a társadalmi szervezkedés folyamata. Egyelőre csak társadalmi szervezkedésről van szó, mely a teljes egyöntetűséget van hivatva elérni minden téren. Azt, hogy pl. Nagyszalontán is ugyanolyan magatartást tanúsítson a magyarság, mint Csikszeredán. — Mindenki helyesli azt, hogy meglévő legnagyobb szervezetének, az EMKE-nek keretébe tömörüljön minden erő. Ma még a szervezkedés kezdő stádiumában vagyunk, de néhány nap múlva már elérkezik a program megvalósításának ideje. Hogy mi a szervezkedés célja és hogy mi a tenni való, azt kimerítően föl sem lehet hirtelenében sorolni, de azt minden magyar ember érzi és tudja. A hol magyar iskolát kell felállítani és fenntartani, a hol a magyar kultúrát kell fejleszteni, a hol a magyarság érdekeit kell megvédeni, házat megoltalmazni, jogért küzdeni: ottan mindannyiszor sorompóba fog lépni az EMKE, amely akkor már nemcsak egy egyesület lesz, hanem egy harmadfélmillió népnek, Erdély, a Bánát, a Körös völgye, Szatmár és Máramaros magyarságának képviselője.

— UJ FŐFELÜGYELŐ. A városi prefektúrára ma távirat érkezett, mely szerint Constantin Banciu ezredes négy megye főfelügyelőjévé nevezték ki. Ebbe a négy megyébe Arad is beletartozik.

— DR. CRISÁN AURÉL. Beszámoltunk arról, hogy dr. Crisán Aurél, Arad város és Arad vármegye volt prefectusa ismét átveszi az aradi királyi ügyészség vezetését. Dr. Crisán most hat heti szabadságot kapott, melynek letelte után megkezdí főügyési tevékenységét.

— BETÖRŐ CIGÁNYOK. Az aradi királyi ügyészségnél ma hallgatták ki Krpác Traján, Krpác János és Balog János cigányokat, akiket a radnai csendőrség egyik osztaga fogott el és szállított be az aradi rendőrségre. A cigányok Barackán betörést követtek el, a hol sok ruhaneműt loptak. Legutóbb Óvarsádon törtek be a község házára, ahonnan a község bélyegzőjét és 30 darab járlatot emeltek el. Letartóztatásukkor a bélyegzőt és 10 darab járlatot meg is találtak náluk. Az eltűnt 20 járlati levelet alkalomadtán használták fel, amikor lovat loptak. A letartóztatott cigányok egyike, Krpác Traján egyéb bünt is követett el. Wagner György szemlái gazdát becsapta azzal, hogy pénzt tud csinálni. Ezen a címen ki is csalt tőle 20 ezer lejt. A pénz nagy részét elköltötte, természetesen pénzt nem tudott csinálni, következésképp a gazdát sem elégítette ki. A három tolvaj cigányt az ügyészség fogházában helyezték el.

— DR. MANN-SZANATÓRIUM. Strada Josif Vulcan (Kazinczy-utca) 10. sz. Parkra nyíló kényelmes betegszobák, Legmodernebb műtőfelszerelés. Diététikus konyha. Mérsékelt árak. Szabad orvosvizitáció.

Elégett százmillió frank. A „Simplon katasztrófája

BELGRÁD. Szombat este a vinkovcei vasuti állomáson kigyuladt a Simplon expresse. A tűz elpusztította a paklikocsit, a postakocsit, továbbá a fékező és étkezőkocsikat. A kár óriási. Milliós értékű csomagok és a postakocsiban százmillió értékű frank-

küldemény volt, melyet Wrangelnek küldtek Párisból. A vinkovcei állomáson az utóbbi időben a katasztrófák egész sorozata történt. Szigorú nyomozás indult meg annak megállapítására, hogy mi idézte elő a szerencsétlenséget.

A román misszió újabb hadifogoly szállítmányt hozott

Az idegenben működő román missziók egyike augusztus 23-án indított utnak hazafelé egy újabb hadifogoly szállítmányt. 6000 embert hajóztak be Vladivosztokban a „President Grand” gőzösre, a mely annak idején a Hamburg Amerika Linie hajóstársaság tulajdona volt, de most az amerikaiak foglyok hazaszállítására használják. A hajó remek utat tett meg és pedig Honkong, Singapur, Colombo (Ceylon-sziget fővárosa), Port Said és Cairo kikötőkön át Triesztig. Onnan vasúton jöttek az erdélyiek — százhuszan — Jugoszlávián át haza. Még van a japánok számitása szerint mintegy 100.000 magyar fogoly Japánban. Négy és fél évi hadifogságáról, utazásáról egy hazatért ezeket beszéli el:

— Habarowskban voltam a Vladivosztok melletti tiszti fogolytáborban. Éltünk ott jól is, rosszul is e sok idő alatt. A cárizmus alatt még elég jó fizetést kaptunk később ennivalónk is alig akadt. A japán megszállás óta valame-

lyest javult a helyzet, amely gazdaságilag hallatlanul rossz. A kikötő rettenetes tarka, a világ minden nemzetisége fellelhető ott. A nyomor uralja Vladivosztokot: pénzért is alig kapható valami. Japán szállítja oda az árukat, amelyek drágák, mert japán, vagy amerikai pénzzel kell fizetni és a már magas százalékra lebélyegzett rubelből 40—70-et kell adni egy yenért és fél dollár egy yen. Csak azok élnek jól, akik kereskednek, valutáznak. 100.000 rubel egy pár cipő és a havi fizetések csak 30.000 körül járnak. Régebben szökni sem lehetett, ma a missziók szép lassan hazaszállítják a foglyokat. A foglyok személyes biztonsága ma már megjavult. Az orosz rezsim alatt ott gyilkolták meg a foglyokat, ahol akarták, senki sem törődött vele. *Kun Béláról sohasem hallottam. Nevét csak itt hallom először.* Az uton, az angol kikötőkben egy ebéd 30 centbe került, ami hallatlan olcsó ott, mert egy munkás napi bére mindenütt 5—6 dollár.

Jelentkezzenek a volt magyar tisztviselők!

(Az alispán felhívása.)

A belügyminiszterium kolozsvári főtitkárságának 3367—8097. számú rendelete alapján felhívom a volt közigazgatási tisztviselőket, titkárokat, megyei aljegyzőket és aradmegyei jegyzőket: Schill József, Antalfy Lajos, Dr. Török László, Dr. Körössy Sándor, Dr. Borsos Béla, Bodroghy Imre, Keller Lajos, Dr. Magyar László, Dr. Vásárhelyi Miklós, Tóth Zsigmond, Boros István, Czárán Géza, Borsos Géza, Molnár István, Akay Ágoston, Dr. Bogdánffy Béla, Dr. Uray Miklós, Kellik Károly, Dr. Schauer Gábor, Kovács Ágoston, Dr. Hubay Pál, Bolyos József, Dr. Löw Mihály, Grehus Ágoston, Mózes István, Dr. Kabdebo Antal, Dr. Vaja Béla, Salacz Gyula, Laboda János, Hantó Jenő, Geck Ottó, Dr. Kocsis Géza, Hajdu József, Dr. Szvidrán József, Hollósi Andor, Balogh Zoltán, Vaja Antal, Lackner Oszkár, Delly Ferenc, Fikker József, Kéry Sándor

— ÁRLEJTÉS VÁROSI MUNKÁKRA.

Arad város gazdasági széke az 1921. évi nyomtatványok és könyvkötői munkák biztosítása iránt folyó évi november hó 15-én délután négy órakor a gazdasági tanácsnok hivatali helyiségében árlejtést tart. Bánatpénzül a nyomtatvány ajánlatnál ötezer, a könyvkötői munkáknál egyezer lejt teendő le. Az árlejtési feltevélek a gazdasági tanácsnoknál tekinthetők meg.

— KÉTEZER OSZTRÁK VASUTAST AKARNAK ERDÉLYBE HOZNI. Sokszor szó volt már arról, hogy osztrák vasutásokat telepít a román kormányható-

Zsiedeg Dezső, Magyar Mihály, Tausch Árpád, Szécsi Tamás, Strasser Péter, Kerekes Lajos, Kassay Károly, Mesterházy Samu, Schauer Gyula, Jung Péter, Horváth Gyula, Horváth Iván, Tabajdy Károly, Auszlinger Péter, Kleindl József, Szleiszner János, Bogluk Zoltán, Fülöp Lajos, Gajdos Gyula, Bige Ernő, Rusz Béla, Szerény Sándor, Ernst Márton, Szondy Emil, Tabajdy Gyula, Stengel Andor, Bernát Ferenc, Gyüge Mihály, Bérics János, Örei Béla, Boros György, Vedrinszky Oszkár, Török Zoltán, Herman Gyula, Tóth Zoltán, Varga János, hogy folyó évi november hó 13-ig hivatalomban jelentkezzenek, *hollandok-e állásukat tovább is megtartani és a román állam kötelekébe magukat felvétni.* A fent felsorolt tisztviselők meg nem jelenését úgy tekintem, mintha a fenti felhívásra tagadó választ adnának. Dr. Beles, alispán.

ság Erdélybe. Most ismét ez a terv foglalkoztatja a CFR-t s a közlekedési részort el is küldötte egy delegátusát, hogy keresse meg azokat az osztrák vasutasokat, akik ide kíváncsoznak. Ezt az intézkedést így indokollák: A sztrájk folytán elbocsátott vasutasok pótlására és hogy az eskü netáni le nem tétele a vasuti szolgálatot készületlenül ne érje, a közlekedésügyi államtitkárság a bucaresti minisztériummal egyetértőleg elhatározta, hogy egy régebbi ajánlkozásból kifolyólag kétezer osztrák vasutast telepít Erdélybe és helyez el az itteni CFR-államvasutaknál.

— ARDRÁGITÁSOK. Megírta az Aradi Közlöny, hogy az aradi törvényesséknél megkezdődtek az árvizsgálóbizottság tárgyalásai az ártullépési ügyekben. Mint értesülünk, ismét annyi feljelentés gyűlt össze, hogy az árvizsgálóbizottság folyó hó 16-ára tárgyalási napot tűzött ki az árdragítási ügyek letárgyalására.

— LÉEGETT KASTÉLY. Marosvásárhelyről jelentik: Október 30-ikáról 31-ikére virradó éjjel a Marosvásárhely melletti Medgyesfalván levő híres gróf Bissingen-féle kastély, mely jelenleg gróf Bissingen Ottóné tulajdonát képezi, kigyulladt és reggelig porrá égett. Műkincsekben óriási a kár. A tűz oka ismeretlen.

Teheráru forgalom Románia Magyarország között.

Jonescu közlekedésügyi felügyelőhöz megérkezett Clujra (Kolozsvárra) az a rendelkezés, mely a Románia és Magyarország közötti teheráru forgalom megindítása tekintetében a végrehatás módjait tartalmazza. A rendelet szerint a két ország között már a jövő héten megkezdődik a *ron, des teheráru forgalom.* Hogy ez milyen fontos Arad városának, mint határvárosnak kereskedelmi életére, nem kell külön kiemelni. A Románia és Magyarország közötti kereskedelemnek Arad és Oradea-Mare (Nagyvárad) lesznek a gócpontjai. Mint értesülünk, Magyarország és Cseh-Szlovákia között is létrejött egy egyezményt melynek értelmében október 25-ike óta Salgótarján állomáson keresztül a közlekedés a ruttkai fővonalon minden korlátozás alól felszabadult. Szabályszerű utlevelekkel és vizumokkal ellátott utasok Salgótarjánon keresztül minden fennakadás nélkül utazhatnak. Természetesen az utazás csak átszállítással történhetik. Salgótarján állomásra befutnak a cseh vonatok és felveszik a ruttkai fővonalra igyekvő utasokat. Az áruforgalomnak eddig fennállott korlátozásai szintén megszűntek, úgy, hogy most már Csehország és Magyarország közt a teherforgalom lebonyolításának nincsenek akadályai.

Konferencia Pozsonyban.

BÉCS. Egy párisi távirat közli, hogy a „Journal de Debats” jelent a következőket: A békekonferencia jóvátételi bizottságának az a szekciója, amely Ausztriában működik, elhatározta, hogy az osztrák-magyar monarchia utódállamait gazdasági konferenciára hívja össze. A konferenciának az lesz a feladata, hogy az államok közötti gazdasági nehézségeit megoldja. A „Neue Freie Presse” megerősíti ezt a párisi jelentést és közli, hogy a konferencián Ausztrián és Magyarországon kívül még a következő államok képviselői vesznek részt: Németország, Lengyelország, Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia. A bizottság megállapodása szerint a konferencia székhelye Pozsony lesz. Amerika, Anglia és Franciaország nem hivatalosan, de mint tanácskozó felek vesznek részt a konferencián. Az amerikai szekciónak ez a határozata még a jóvátételi bizottság teljes ülésé elé kerül s a végleges döntést ott fogják meghozni. A teljes ülés Párisban a jövő héten fog összejönni. Bécsben úgy tervezi a jóvátételi bizottság szekciója, hogy a pozsonyi konferenciát december első napjaiban megtarthatják.

Szombaton nyilik meg a Modern Kabaré mellett a

VADÁSZKÜRT

ujonnan felépült étterme, 4650

amelynek híres konyhája és kifogástalan gyors kiszolgálása a régi maradt. Esténként a legkiválóbb cigányzenekar játszik az ÉTTEREMBEN.

Apró hirdetések

Levelezés.

„ELSŐ LÉPÉS” jellegre levél van a kiadóban, kérem átvenni. 4545

OKOS fiatal urleány szellemesen levelezni óhajt fiatal emberrel. Ismerkedés kizárva. „Spirituel” című jellegre leveleket Wallinger hirdetőjén Lázár-utca továbbít. 9944

GAZDA. Borzasztó helyzet. A kocsis nem tudja az utat. Küldjél legalább egy kocsit. 4543

FÜGGETLEN. elvált asszony, ki önálló lakással rendelkezik, támogató barátot keres sürgősen. Leveleket „Cigány grófnő” jellegre a kiadóba kér. 4552

Alkalmazás.

ROMÁNUL szóban, írásban tökéletesen tudó gyakorlott ügyvédi írónk és egy perfekt gépirónó felvételük dr. Borneas Julián ügyvédi irodájában. Bul. Reg. Ferdinánd 20b) 4551

Lakás.

EZER LEI JUTALMAT adok annak, aki kétszobás lakáshoz juttat. Cimeket Wallinger hirdetőjébe Lázár-utca. 4491

KÉT SZOBÁS, esetleg nagyobb lakást bútorral, vagy anélkül a főtér közelében keresek. Ajánlatokat a kiadóban „Amerika” jellegre kérek. 4554

Vétel és eladás.

NEGY MÉTER hosszú 3 méter széles Szmirna cbedlő szőnyeg és egy kisebb perzsaszőnyeg kapható Hoffmannál, Fl. scher Ellse épület. 4536

EGY új bárány belézés rövid kabát, egy új sárga füzös csizma cipő eladó Bocskai tér 3. ajtó 15. 4535

HASZNALT, könnyű vadászkeszi hozzávaló szántalppal együtt eladó Kiss Ernő-utca 6a) 4537

FÜRESZGÉP 5 lóerős villanymotorral, indítóval, vezetékekkel, egy tizedes mérleg, egy új kézikocsi, egy szivattyuskut és vaskályha eladó. Purgly Lajosné-utca 120. sz. alatt. 4546

EGY mikroszkop és két darab látcső eladó Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 18. 4539

SZÉP EBÉDLŐ, jégsekény eladó. Megtekinthető Borona-utca 6. délelőtt 10-12-ig. 9944

TRÓGÉPSZALAG másoló 13 mm. széles kapható H. Klein-könyvkereskedésében. 4540

SZÖRME GARNITURA (sarki róka) eladó. Megtekinthető délután 3-7-ig Căteia Andrei Saguna (Váriassy Lajos-utca) 104. sz. 4542

VILAGOS új tölgyfa hálószoba eladó Borona-utca 50. sz. 4544

GYÖNYÖRŰ kézimunka függöny, két ablakra hozzávaló ágyterítővel eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Lázár-utca. 9944

NYOLCVAN SZAZALEKOS ECETSÁV KAPHATÓ KALMAR ENDRE CÉGNEL, ZSIDÓ TEMPLOM ÉPÜLET, SAROK ÜZLET. 4541

ELADÓ új himzett finom tehiernemű zsebkendők, ágyterítő, asztalterítő, disznárnák, szervizek, ezüst evőeszköz-készlet, szőnyegek, párisi gyöngyhímzés, Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 3. sz. 4553

ELEGANS LAKASBERENDEZÉS egészben, vagy részben, házfelszerelési tárgyak, stb. elköltözés miatt eladók. Megtekinthetők délután 2-4-ig Str. Popa (Ferdinánd-utca) 7. szám. 4512

A ferj revolvere.

Abrudán György marosszlátinál nap-számos állott ma gyilkosság kísérletének büntetésével vádolva az aradi törvényszék Bittó tanácsa előtt. Abrudán a háborút a fronton töltötte és amikor hazajött, tudomására jutott, hogy felesége távollétében megcsalta. Ezért különváltan éltek és a férj feleségének többszöri köztedésére sem reagált. Ez év júniusában elment az asszonyhoz és minden szó nélkül rárohant, ütni, majd föltogatni kezdte és amikor az asszony a közeli ajtón át elakart menekülni, revolverrel utána lött. A golyó nem találta Abrudánét, hanem a szekrénybe fúródott. A lövés zajára a szomszédok

bejutottak, az asszonyt elrejtették, Abrudánt pedig átadták az időközben megjelent csendőröknek. A mai tárgyaláson Abrudán kért ítéletének szigorú megbüntetését. Bittó József táblabíró meghallgatta Gartner Samu fegyverszakértő véleményét, majd kimondotta a bíróság ítéletét, mely szerint Abrudán Jánost szándékos emberölés kísérletében és súlyos testi sértés büntetésében büntetésnek találta és a vádlottat 5 havi fogházra és 3 évi hivatalvesztésre ítélte.

A szerkesztésért ideiglenesen

KAROLY JÓZSEF

felel.

Correspond: ALEX. FRUGINA

Fratii Apponyi eipő-, kalap- és url-dívat áruháza

ARAD, József Főherceg-ut 7. szám. 10001

Zománcozott bádgedény

kilógrammja 30 Lei.

Patkány és egér fogók

Kohn József

bádogosnál, 4538

Str. Consistoriului (Batthyány u.) 32.

Aprított tűzifa, faeszen és méz nagyban és kicsinyben kapható. Faeszen csomagolva és zsákokba s mindenféle felsorolt cikkek házhoz is szállítanak

STEFÁN HENRIK NÉL
Bulv. Carol I. (Erzsébet-körút) 2. és Zoltán-u. 7. sz. 4525

TALP

Import vastag 4532

kgr.-ként 85 Lei.

Nagyobb vételnél engedmény. Kapható Intreprindere Comeroiala, Millivul Radovan, Piata Luptei (Szent Péter-tér) 6. sz.

!! Kereskedők figyelmébe !!

Legelősből bevásárlási forrás fűszer-, gyamat-, cukorka-, festék- és pipero árukban. 7044

Darvas cég nagykereskedésében

Arad, Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. - (Városházával szemben levő utca.)

FIGYELEM! Iskolai gyermekruhák, őszi és téli felöltők nagy választékban! Nagyobb intézeteknek tömeges rendelésnél minta kollekcióval kiutazunk! Állandóan nagy választék kész férfi- és női öltönyökben, őszi felöltőkben és téli kabátokban! Pontos munka! Külön mérték utáni osztály! Szíves megkeresést kérünk: 3439

Fratii Komlos si Muzsav Strada Motlanu (Forray-utca) 8. sz.

OLCSÓ CZIPŐK

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy cipőinket

lényegesen redukáltuk.

A n. ö. közönségnek tehát legjobb alkalma van szükségletét tartósságuk, jószáguk és olcsóságuk révén világíró szert tett cipőinkben előnyös áron fedezni. 8944

„Turul” Czipőgyár R.-T.

aradi Fiókja, Minorita templom épületben. 130 saját elárúsító telep Európa különböző országaiban

ANTIK PORCELLANT, bútor, szőnyeg, festményeket, ékszert vess. Salon Artistique Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. 18381

KONYVTARAKAT, hangjegyeket, festményeket és bélyeggyűjteményeket vess Kerpel könyvkereskedés. 924

EVOKESZLET, hat személyes ezüst. Skunks boa, ezüst és arany szivarkatárcák, városi bunda oposum beléssel eladó Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. az udvarban. 4496

HAJTÓ KOCSI ELADÓ, bőr ülésekkel, féderes, könnyű és szép, egy és két lóra használható Végk kocsijáronnál, Variassy József-utca 16a) 4464

Ingatlan.

ORCZY-UTCABAN eladó adómentes, hét év előtt épült csinos földszintes ház kerttel. Tóth, Variassy, József-utca 9. sz. 4464

KÉT HOLD SZŐLŐ, terméssel együtt Barackán, elköltözés miatt eladó. Értekezhetni délután 2-4-ig. Zimmermann, Str. Popa (Ferdinánd-utca) 7. sz. 4511

Regatul Romania, Judectorie de ocol Pecica.

1660-1919-4. Pk.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alulírott bírósági kiküldött az 1884. évi CX. t.-c. 102., illetőleg az 1908. évi XII. t.-c. 19. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az M.-pécskai kir. járásbíró Pk. 1919. évi 1660-2. számú végzése következtében dr. Fülöp Gy. Géza borosjenői ügyvéd által képviselt Barbatyei Zenobie és Társa javára 693 kor. 90 fillér és járuléki erejéig 1919. évi október hó 8. napján foganatosított kielégítési végrehajtás után lefoglalat és 2000 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 2 darab másfél éves disznó nyilvá, nos árverésen eladatik.

Mely árverésnek az M.-pécskai kir. járásbíró Pk. 1660-1919-2. számú végzése folytán 693 kor. 90 fill. tökékövetelés, ennek 1919. évi november hó 10-ik napjától járó 5%-os kamatai eddig összesen 390 kor. 20 fillér bíróilag már megállapított költségek erejéig Opécskán az 1617. számú háznál leendő megtartására 1920. évi november hó 13-ik napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet igényrőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1918. évi XVI. t.-c. 20. §-a értelmében ezek javára is elrendel- tetik.

Magyarpécska, 1920. évi október hó 12-ik napján. 4547

Kir. bírói kiküldött

Tűzifa

waggonként és ölenként ariva és házhoz szállítva olcsó árban kapható 4399

Aradi Kereskedelmi és Áruforgalmi Részvénytársaságnál Aradi Ipar- és Népbank helyiségében

Átköltözéseket

ugy helyben mint vidékre zárt és nyitott kocsikkal, felelősség mellett olcsón végez

Éliás Lipót Fia

szállító 4562

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.) 36.